

Sygn. akt XII C 41/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Maria Prusinowska

Protokolant p. o stażysty Justyna Wojciechowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 kwietnia 2017 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa **D. K. (PESEL: (...)) i G. K. (PESEL: (...))**

przeciwko **M. H. (1) (PESEL: (...)) i A. H. (PESEL: (...))**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. pozbawia wykonalności prawomocny nakaz zapłaty z dnia 24 października 2000 r. wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Szamotułach w sprawie o sygn. akt (...) zaopatrzony w klauzulę wykonalności nadaną przeciwko powódce D. K. przez Sąd Rejonowy w Szamotułach w dniu 25 czerwca 2002 r., zaopatrzony w klauzulę wykonalności nadaną przeciwko powodowi G. K. przez Sąd Rejonowy w Szamotułach w dniu 30 czerwca 2010 r., w sprawie o sygn. akt(...), z którego wynika wymagalne roszczenie wobec powódki D. K. w wysokości 74.000 zł wraz z odsetkami w wysokości 30 % w stosunku rocznym od dnia 31 marca 2000 r. do dnia zapłaty oraz kosztami sądowymi w kwocie 1.273,50 zł i kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 6.000 zł w całości;

2. kosztami postępowania obciąża w całości pozwanych i z tego tytułu:

a. nakazuje ściągnąć od pozwanych solidarnie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 19.497 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu;

b. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kwotę 11.757 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego powodów.

/-/ SSO Maria Prusinowska

UZASADNIENIE

Powodowie D. K. i G. K. w pozwie z dnia 15 października 2015 r. domagali się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Szamotułach w postępowaniu nakazowym w dniu 24 października 2000 r. w sprawie (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przeciwko powódce D. K. w dniu 25 czerwca 2002 r. oraz przeciwko powodowi G. K. w dniu 30 czerwca 2010 r. oraz zasądzenia od pozwanych na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że w dniu 24 października 2000r. Sąd Rejonowy w Szamotułach I Wydział Cywilny na skutek pozwu A. H. i M. H. (1), współników Przedsiębiorstwa (...) s.c. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wobec dłużnika D. K. w sprawie o sygn. akt(...). Nakazowi temu została nadana klauzula wykonalności dnia 25 czerwca 2002r. W dniu 15 marca 2001r. wspólnicy spółki cywilnej (...) zawarli umowę spółki jawnej. Na mocy tejże spółka cywilna została przekształcona w Przedsiębiorstwo (...) – A.M. (...) Spółka jawna. Do przekształcenia

doszło w oparciu o art. 26 § 4 k.s.h. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Poznaniu Wydział XV Gospodarczy do Spraw Upadłościowych i Naprawczych z dnia 16 kwietnia 2003r. ogłoszono upadłość Przedsiębiorstwa (...) – A. M. H. S.j. i wyznaczono syndyka w osobie R. Ż. (sygn. akt(...)). Pismem z dnia 20 lipca 2009r. syndyk poinformował sąd upadłościowy, że sprzedał cały majątek upadłego. Postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2009r. Sąd Rejonowy Poznań – stare Miasto w Poznaniu XI Wydział Gospodarczy do Spraw Upadłościowych i Naprawczych w sprawie (...) stwierdził ukończenie postępowania upadłościowego. Dnia 19 stycznia 2010r. spółka została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego. W dniu 23 października 2009r. A. H. i M. H. (1) jako wspólnicy Przedsiębiorstwa (...) s.c. złożyli wniosek u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Szamotułach o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec D. K.. W dniu 26 kwietnia 2010r. pozwani złożyli w Sądzie Rejonowym w Szamotułach wniosek o nadanie nakazowi zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 24 października 2000r. sygn. akt(...) klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika celem wszczęcia egzekucji z nieruchomości, stanowiącej własność D. i G., małżonków K.. W dniu 30 czerwca 2010r. Sąd Rejonowy w Szamotułach nadał klauzulę wykonalności na małżonka dłużnika (I (...)). Po uzyskaniu klauzuli wykonalności A. H. i M. H. (1) jako wspólnicy spółki cywilnej wszczęli egzekucję z nieruchomości powodów, położonej w S. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Szamotułach prowadzi księgę wieczystą KW (...). Nieruchomość została zlicytowana. Następnie pozwani jako wspólnicy Przedsiębiorstwa (...) s.c. wszczęli egzekucję z nieruchomości położonej przy ul. (...) w S., dla której Sąd Rejonowy w Szamotułach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

Powodowie wskazali, że w wyniku przekształcenia, majątek spółki cywilnej, będący majątkiem wspólników, stał się majątkiem spółki jawnej i wobec tego wierzytelność przysługująca wspólnikom spółki cywilnej ((...) s.c.) w stosunku do D. K. (objęta nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 24 października 2000 r., sygn. akt(...)) z dniem przekształcenia spółki cywilnej w spółkę jawną – stała się wierzytelnością spółki jawnej, a nie wspólników nieistniejącej już spółki cywilnej. Z kolei, z dniem ogłoszenia upadłości spółki jawnej (Przedsiębiorstwa (...) – A. i M. (...) spółka jawna) wierzytelność tejże spółki w stosunku do D. K. weszła w skład masy upadłości, co do której legitymację czynną i bierną utraciła spółka – jako upadły, a przejął ją syndyk masy upadłości. Z dniem ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika, upadły utracił również prawo zarządu majątkiem oraz możliwość korzystania z niego, które przejął syndyk. Wierzytelność wobec powodów była objęta prowadzonym przez syndyka postępowaniem upadłościowym. W przedmiotowym stanie faktycznym syndyk nie dochodził jednak względem D. K. wierzytelności stwierdzonej ww. tytułem egzekucyjnym. Z kolei, skutkiem wykreślenia spółki z rejestru była utrata przez spółkę bytu prawnego tj. zdolności prawnej, zdolności do czynności prawnych i zdolności sądowej, w tym także jej majątku który jest odrębny od majątku wspólników. Zdaniem powodów, wobec utraty bytu prawnego spółki także jej wierzytelność względem powodów przestała istnieć. Wobec powyższych argumentów, w ocenie powodów, działania prowadzone przez M. H. (1) i A. H. w ramach nieistniejącego już podmiotu pod firmą: Przedsiębiorstwo (...) s.c., polegające na prowadzeniu egzekucji przeciwko D. K. i G. K. na podstawie tytułów wykonawczych wydanych na rzecz wspólników nieistniejącej spółki cywilnej, uznać należy za całkowicie bezprawne.

W odpowiedzi na pozew sprecyzowanej pismem z dnia 30 marca 2017 r. pozwani M. H. (1) i A. H. wnieśli o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanych zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwani przyznali okoliczności: wydania nakazu zapłaty z dnia 24 października 2000 r., utworzenia spółki jawnej na podstawie art. 26 § 4 k.s.h. w jego ówczesnym brzmieniu, ogłoszenia upadłości Przedsiębiorstwa (...) – A. i M. (...) spółka jawna oraz ukończenia postępowania upadłościowego i wykreślenia Przedsiębiorstwa (...) – A. i M. (...) spółka jawna z Krajowego Rejestru Sądowego oraz uprawomocnienia się wpisu, zaprzeczyli jednak jednocześnie aby ich wierzytelność której dotyczy przedmiotowe postępowanie weszła do majątku utworzonej przez nich spółki jawnej. Pozwani wskazali, że przekształcenie spółki miało miejsce kiedy nie obowiązywał jeszcze § 5 art. 26 k.s.h. zmieniony przez art. 1 pkt 8 ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. zmieniającej ustawę z dnia 15 stycznia 2004 r. a więc brak było przepisu który stanowiłby o sukcesji praw i obowiązków w sytuacji przekształcenia spółki cywilnej w spółkę jawną i w związku z tym, wbrew twierdzeniom powodów, wierzytelność spółki cywilnej z dniem przekształcenia w spółkę jawną nie stała się wierzytelnością spółki jawnej, jak również nie weszła nigdy w skład masy

upadłości. Ponadto, nawet gdyby przyjąć, że w sprawie znajduje zastosowanie przepis art. 26 § 5 k.s.h. w rozumieniu po nowelizacji to nie prowadzi to do skutków jakie wskazali powodowie. Stosownie bowiem do art. 82 § 2 k.s.h. po spłacie zobowiązań i pozostawieniu kwot na zobowiązania niewymagalne lub sporne, jeżeli pozostaje jakiś majątek, jest on dzielony między wspólników według zasad określonych w umowie spółki, nie ma natomiast przepisu wskazującego, że majątek spółki jawnej po jej wykreśleniu z rejestru przestaje istnieć.

Postanowieniem z dnia 5 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy na wniosek powodów zabezpieczył powództwo poprzez zawieszenie egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Szamotułach W. S. pod sygn. akt (...)i(...)w stosunku do wierzycieli M. H. (1) i A. H., z nieruchomości położonej przy ul. (...) w S., dla której Sąd Rejonowy w Szamotułach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...), w pozostałym zakresie zaś wniosek o zabezpieczenie oddalił.

Postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy na wniosek powodów zabezpieczył powództwo poprzez zawieszenie egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Szamotułach W. S. pod sygn. akt (...) i(...) w stosunku do wierzycieli M. H. (1) i A. H., z nieruchomości położonej przy ul. (...) w S., dla której Sąd Rejonowy w Szamotułach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 24 października 2000r. Sąd Rejonowy w Szamotułach I Wydział Cywilny na skutek pozwu A. H. i M. H. (1), wspólników Przedsiębiorstwa (...) s.c. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wobec dłużnika D. K. w sprawie o sygn. akt(...). Nakazowi temu została nadana klauzula wykonalności dnia 25 czerwca 2002r.

Bezsporne, dowód: kopia nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 24.10.2000 r. sygn. akt(...) wraz z klauzulą wykonalności (k.24-25)

W dniu 15 marca 2001r. wspólnicy spółki cywilnej (...) zawarli umowę spółki jawnej. Na mocy tejże umowy spółka cywilna została przekształcona w Przedsiębiorstwo (...) – A.M. (...) Spółka jawna. Do przekształcenia doszło w oparciu o art. 26 § 4 k.s.h.

Bezsporne, dowód: kopia wyciągu z (...) ((...)) z dnia 11 maja 2011 r., poz. 5045, s. 86-87 (k. 26-27), kopia wniosku o wpis w rejestrze przedsiębiorców KRS złożonego dnia 22.03.2001 r. wraz z załącznikiem – formularzem KRS-WH (k.28-31), kopia aneksu do umowy spółki cywilnej zawierającej tekst jednolity umowy spółki jawnej pod firmą Przedsiębiorstwo (...) – A. i M. (...) spółka jawna (k.32-37)

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Poznaniu Wydział XV Gospodarczy do Spraw Upadłościowych i Naprawczych z dnia 16 kwietnia 2003r. ogłoszono upadłość Przedsiębiorstwa (...) – A. M. H. S.j. i wyznaczono syndyka w osobie R. Ź. (sygn. akt(...)).

Bezsporne, dowód: kopia postanowienia Sądu Rejonowego w Poznaniu Wydział XV Gospodarczy Spraw Upadłościowo – Układowych z dnia 16.04.2003 r., sygn. akt (...) (k. 38-40) oryginał w aktach sprawy (...), kopia wyciągu z (...) ((...)) z dnia 9.05.2003 r., poz. 4409, s. 24 (k. 41)

Pismem z dnia 20 lipca 2009r. syndyk poinformował sąd upadłościowy, że sprzedał cały majątek upadłego.

Bezsporne, dowód: kopia pisma z Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu XI Wydział Gospodarczy do Spraw Upadłościowych i Naprawczych z dnia 21.07.2015 r., sygn.. akt (...).R. (k. 42-43), oryginał w aktach sprawy(...)

Postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2009r. Sąd Rejonowy Poznań – stare Miasto w Poznaniu XI Wydział Gospodarczy do Spraw Upadłościowych i Naprawczych w sprawie (...) stwierdził ukończenie postępowania upadłościowego. Dnia 19 stycznia 2010r. spółka została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego (wpis uprawomocnił się z dniem 17.02.2010 r.o

Bezsporne, dowód: kopia postanowienia Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu XI Wydział Gospodarczy do Spraw Upadłościowych i Naprawczych z dnia 28.08.2009 r., sygn. akt(...) (k. 44-46), oryginał w aktach (...), kopia wyciągu z (...) ((...)) z dnia 23.09.2009 r., poz. 12002, s. 21 (k.47), kopia wydruku z portalu Ministerstwa Sprawiedliwości (k. 48)

W dniu 23 października 2009r. A. H. i M. H. (1) jako wspólnicy Przedsiębiorstwa (...) s.c. złożyli wniosek u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Szamotułach o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec D. K.. Pismem z dnia 4 lutego 2010 r. Komornik Sądowy R. N. poinformował wierzycieli, że celem wszczęcia egzekucji z nieruchomości konieczne jest dołączenie postanowienia sądu o nadaniu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika, sygn. akt(...)

Bezsporne, dowód: kopia wniosku egzekucyjnego do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Szamotułach R. N. z dnia 21.10.2009 r. (k.49-51), kopia pisma Komornika Sądowego nr 6 z dnia 4.02.2010 r., sygn. akt (...) (k.52)

W dniu 26 kwietnia 2010r. pozwani złożyli w Sądzie Rejonowym w Szamotułach wniosek o nadanie nakazowi zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 24 października 2000r. sygn. akt (...) klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika celem wszczęcia egzekucji z nieruchomości, stanowiącej własność D. i G., małżonków K.. W dniu 30 czerwca 2010r. Sąd Rejonowy w Szamotułach nadał klauzulę wykonalności na małżonka dłużnika (...).

Bezsporne, dowód: kopia wniosku z dnia 20.04.2010 r. o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu przeciwko małżonkowi dłużniczki wraz z pełnomocnictwami (k.53-58), kopia postanowienia Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 30.06.2010 r., sygn. akt(...) (k.59-60), kopia monitu z dnia 16.10.2012 r., sygn. akt(...), postanowienie Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 30.06.2010 r. sygn. akt(...) (k. 28-29 akt(...))

Po uzyskaniu klauzuli wykonalności A. H. i M. H. (1) jako wspólnicy spółki cywilnej wszczęli egzekucje z nieruchomości powodów, położonej w S. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Szamotułach prowadzi księgę wieczystą KW (...). Nieruchomość została zlicytowana.

Bezsporne, dowód: kopia pisma Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Szamotułach W. S. z dnia 2.06.2011 r., sygn. akt(...) (k.63), kopia zawiadomienia o wszczęciu egzekucji z dnia 2.06.2011 r. (k.64), kopia pisma z dnia 11.04.2012 r., sygn. akt (...) (k.74)

Następnie pozwani jako wspólnicy Przedsiębiorstwa (...) s.c. wszczęli egzekucję z nieruchomości położonej przy ul. (...) w S., dla której Sąd Rejonowy w Szamotułach V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

Bezsporne, dowód: odpis KW nr (...) (k. 419-432)

Powyższy stan faktyczny był co do zasady bezsporny, strony pozostawały w sporze jedynie co do jego prawnej oceny. Sąd dokonał ustaleń w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy oraz załącznikach których wiarygodności ani mocy dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron, Sąd także nie znalazł podstaw aby to czynić z urzędu. Sąd miał przy tym na uwadze, że część dokumentów została złożona w niepoświadczonych za zgodność z oryginałem kserokopiach, jakkolwiek wobec niekwestionowania treści wynikających z tych kserokopii przez strony Sąd uznał treści te za prawdziwe i wskazujące na istnienie ich oryginałów a więc przydatne dla poczynienia ustaleń faktycznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne.

Powodowie D. K. i G. K. wywodzą przeciwko M. H. (1) i A. H. powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności na tej podstawie, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane, to jest na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Zdaniem powodów wierzyciele egzekwujący M. H. (1) i A. H. posługują się tytułem egzekucyjnym w postaci nakazu zapłaty Sądu

Rejonowego w Szamotułach z dnia 24 października 2000r. w sprawie (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przeciwko D. K. oraz w klauzulę wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika G. K., nie mając do tego uprawnienia.

W ocenie Sądu powodowie wykazali zasadność roszczenia o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności przeciwko pozwanym.

Należy przyznać trafność stanowisku strony powodowej iż w wyniku przekształcenia, majątek spółki cywilnej, będący majątkiem wspólnym wspólników, stał się majątkiem spółki jawnej. Na tle wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2008 r., IV CSK 496/07 nie ulega wątpliwości, że spółka jawna, która powstała z przekształcenia spółki cywilnej na podstawie art. 26 k.s.h. również przed 15 stycznia 2004 r. jest jej sukcesorem uniwersalnym. Nowelizacja przepisu nie doprowadziła do zmiany zasad przekształcenia, jest jedynie wykładnią autentyczną. Także w ocenie Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę uznać należy, że nowelizacja art. 26 k.s.h., która weszła w życie w dniu 15 stycznia 2004 r., usunęła wątpliwości, jakie rodziła interpretacja tego artykułu w pierwotnym brzmieniu. Stanowiła więc jego autentyczną wykładnię, a co do tego rodzaju przepisów nowelizujących przyjmuje się zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, że mają one zastosowanie z mocą wsteczną (por. uchwała SN z dnia 11.09.2003 r., III CZP 52/03). Przyjając słusznie należy, że jeżeli ustawodawca w drodze zmiany legislacyjnej doprecyzowuje przepis, to dokonuje wykładni autentycznej, a więc również wcześniejszy, niejasny przepis należy zawsze rozumieć z duchem tej nowelizacji. Taka interpretacja nie narusza zakazu działania prawa wstecz, oznacza zaś jedynie opowiedzenie się ustawodawcy za jednym z dwóch możliwych sposobów rozumienia przepisu przed nowelizacją. Zgodnie z treścią wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2009 r., V CSK 35/09 zmiana art. 26 k.s.h. dokonana dnia 12 grudnia 2003 r. przesądza o tym, że także wcześniej należało przyjąć, że przepis ten regulował przekształcenie ex lege spółki cywilnej w spółkę jawną. Także we wcześniejszym wyroku z dnia 9 stycznia 2008 r., III CSK 196/07, Sąd Najwyższy wskazał, że wprowadzenie przepisu art. 26 § 5 k.s.h. można traktować jedynie wyrażne wyartykułowanie, że spółka jawna jest sukcesorem generalnym wspólników spółki cywilnej, w zakresie jej praw, czego oczywistość należało przyjmować także pod rządami art. 26 § 4 k.s.h. przed nowelizacją z 2003 r., w przeciwnym razie istniała by nie do zaakrobowania pustka w regulacji skutków przekształcenia spółki cywilnej w spółkę jawną co do skutków przynależności do spółki dotychczasowego majątku przedsiębiorstwa wspólników spółki cywilnej. Stanowisko to znalazło potwierdzenie również w innych orzeczeniach Sądu Najwyższego (por. postanowienie SN z dnia 14.01.2005 r., III CK 177/04, wyrok SN z dnia 26.10.2005 r., V CK 285/05, wyrok SN z dnia 21.09.2007 r., V CSK 141/07). Wobec powyższego, należy przyznać rację stronie powodowej, że wierzytelność przysługująca wspólnikom spółki cywilnej (... s.c.) w stosunku do D. K. (objęta nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 24 października 2000 r., sygn. akt I Nc 335/00) – z dniem przekształcenia spółki cywilnej w spółkę jawną stała się wierzytelnością spółki jawnej, a nie wspólników nieistniejącej już spółki cywilnej.

Zgodnie z art. 61 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 233 dalej jako p.u.n.) z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego. Masa upadłości jest zespołem aktywów upadłego. Jest to część majątku upadłego, który służy zaspokojeniu wierzycieli w postępowaniu upadłościowym (F. Zedler, Komentarz do art. 61 p.u.n. [w:] A. Jakubecki, F. Zedler, Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, s.i.p. Lex 2011). Od chwili powstania masy upadłości upadły w upadłości likwidacyjnej traci legitymację zarówno czynną, jak i bierną w odniesieniu do mienia, które tę masę stanowi. Oznacza to, że z dniem ogłoszenia upadłości spółki jawnej pozwanych wierzytelność tejże spółki w stosunku do D. K. weszła w skład masy upadłości.

Zgodnie z art. 75 ust. 1 p.u.n. z dniem ogłoszenia upadłości, upadły traci prawo zarządu majątkiem oraz możliwość korzystania z niego. Po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądowo administracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka albo przeciwko niemu (art. 144 p.u.n.). Wobec powyższego, z dniem ogłoszenia upadłości upadły traci legitymację do występowania w sprawach dotyczących masy, pozostaje natomiast stroną w znaczeniu materialno prawnym, jako podmiot stosunku prawnego, z którego wyniknął spór. Z tym dniem wyłącznym trybem dochodzenia wierzytelności upadłościowych staje się postępowanie upadłościowe, przy czym odnosi się to do wszelkich postępowań dotyczących masy upadłości, w tym

także postępowań egzekucyjnych (A. Jakubecki, Komentarz do art. 144 p.u.n. [w:] A. Jakubecki, F. Zedler, Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz. Lex 2011).

W stanie faktycznym sprawy, skoro nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym został wydany przez Sąd Rejonowy w Szamotułach w dniu 24 października 2000 r., sygn. akt (...), nie było żadnych przeszkód do tego, aby syndyk – po nadaniu klauzuli wykonalności na swoją rzecz – prowadził przeciwko D. K. postępowanie egzekucyjne. Przedmiotowa wierzytelność weszła bowiem do masy upadłości – była zatem objęta prowadzonym przez syndyka postępowaniem upadłościowym.

Zgodnie z art. 173 p.u.n. syndyk niezwłocznie obejmuje majątek upadłego, zarządza nim, zabezpiecza go przed zniszczeniem uszkodzeniem lub zabránieniem przez osoby postronne oraz przystępuje do jego likwidacji. Podstawowym zadaniem syndyka jest spieniężenie składników masy upadłości, ściągnięcie wierzytelności przysługujących upadłemu i doprowadzenie do stosownego podziału gotówki pomiędzy wierzycieli. Zadaniu temu podporządkowane są wszystkie inne czynności syndyka, spośród których należy wymienić m.in. prowadzenie postępowań sądowych i administracyjnych dotyczących wierzytelności, które podlegają zgłoszeniu do masy upadłości (art. 145 ust. 1 p.u.n.). W stanie faktycznym sprawy syndyk nie dochodził w stosunku do D. K. wierzytelności stwierdzonej ww. tytułem egzekucyjnym.

Zgodnie z art. 331 ust. 1 p.u.n. likwidacja wierzytelności upadłego następuje przez ich zbycie albo ściągnięcie. Jeżeli ściągnięcie wierzytelności napotyka przeszkody albo roszczenie nie jest jeszcze wymagalne, likwidacja wierzytelności nastąpi przez ich zbycie. Wskazać jednak należy, że syndyk nie jest zobowiązany wszczynać egzekucji, jeśli jej wynik skazany jest z góry na niepowodzenie (wyrok SA w Poznaniu z dnia 15.06.1992 r., I ACa 183/92, wyrok NSA w L. z dnia 26.11.1997 r., I SA/Lu (...)).

Zgodnie z art. 368 ust. 1 p.u.n. w sprawach w których postępowanie upadłościowe obejmowało likwidację majątku, sąd po wykonaniu ostatecznego planu podziału stwierdzi zakończenie postępowania upadłościowego. Sąd stwierdza zakończenie postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku po wykonaniu ostatecznego planu podziału a także wtedy, gdy w toku postępowania wszyscy wierzyciele zostali zaspokojeni (art. 368 § 2 p.u.n.). Złożenie wniosku o wykreślenie spółki z rejestru nie jest dopuszczalne w wypadku, gdy po zakończeniu postępowania upadłościowego pozostał majątek spółki (S. Sołtysiński [w:] S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, Kodeks spółek handlowych, t. 1, 2006, s. 563-564). Podstawę wykreślenia spółki z rejestru stanowi prawomocne postanowienie sądu upadłościowego o ukończeniu postępowania upadłościowego. Sąd upadłościowy może wydać takie postanowienie po zlikwidowaniu, tj. upłynnieniu całego majątku masy upadłości i dokonaniu podziału między wierzycieli (S. Sołtysiński [w:] S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, Kodeks spółek handlowych, Komentarz t. I, 2012 nb 2, s.i.p. Legalis).

Jak już zostało wskazane, skutkiem wykreślenia spółki z rejestru jest utrata przez spółkę bytu prawnego. W doktrynie i orzecznictwie za utrwalony należy uznać pogląd, że spółka jawna jest odrębnym od wspólników podmiotem procesowym. Podkreślić należy, że obecnie żaden przepis nie przewiduje przejścia ex lege na rzecz wspólników majątku zlikwidowanej spółki istniejącego w chwili jej wykreślenia z rejestru. Tym bardziej nie jest możliwe przejście pochodne. Argumentuje się, że przyjęcie poglądu iż nieobjęty postępowaniem likwidacyjnym majątek, przechodzi bezpośrednio na byłych wspólników mogłoby prowadzić do nadużyć przez umyślne zatajanie w tym postępowaniu majątku i działanie w ten sposób na szkodę wierzycieli. Wbrew zarzutom podniesionym przez pozwanych, w niniejszej sprawie nie znajduje zastosowania przepis art. 82 § 2 k.s.h. Postawienie spółki w stan upadłości obejmującej likwidację jej majątku nie jest bowiem równoznaczne z procesem likwidacji spółki w rozumieniu k.s.h. do której to likwidacji powyższy przepis się odnosi. Nie znajduje ponadto w niniejszej sprawie zastosowania cytowana przez pozwanego uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2007 r. III CZP 143/06 jako wydana na gruncie odmiennego stanu faktycznego. Po pierwsze dlatego, że w sprawie rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy prowadzone było postępowanie likwidacyjne w trybie k.s.h., a w stosunku do spółki nie została ogłoszona upadłość. Po wtóre zaś, dopiero po zakończonym postępowaniu likwidacyjnym i wykreśleniu spółki z rejestru okazało się, że likwidacją nie objęto

całego majątku spółki. W niniejszej sprawie natomiast wierzytelność spółki jawnej istniała jeszcze przed wszczęciem postępowania upadłościowego.

W związku z powyższym, działania pozwanych M. H. (1) i A. H. prowadzone w ramach nieistniejącego już podmiotu pod firmą Przedsiębiorstwo (...) s.c., polegające na prowadzeniu egzekucji przeciwko D. K. i G. K. na podstawie tytułów wykonawczych wydanych na rzecz wspólników nieistniejącej spółki cywilnej, uznać należy za bezprawne.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 623 ze zm. cyt. dalej jako u.k.s.c.). Na zasądzone koszty postępowania złożyły się: nieuiszczona opłata sądowa od pozwu w kwocie 19.497 zł (art. 13 ust. 1 u.k.s.c.), opłata od zażalenia w kwocie 740 zł (art. 19 ust. 3 pkt 2 u.k.s.c.), dwie opłaty od wniosku o zabezpieczenie w kwotach po 100 zł (art. 69 pkt 1 u.k.s.c.), koszty zastępstwa strony powodowej w postępowaniu zażaleniowym w kwocie 3.600 zł (§ 12 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez skarb państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu tj. z dnia 25 lutego 2013 r.), koszty zastępstwa strony powodowej w sprawie w wysokości 7.200 zł (§ 6 pkt 7 ww. rozporządzenia), opłata skarbową od pełnomocnictwa.

SSO Maria Prusinowska